

Magdalena Byczkowska

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim

KAPITAŁ ZAGRANICZNY W POLSCE ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH

Streszczenie: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne są jednym z kluczowych zewnętrznych źródeł kapitału. Jeżeli wartość kapitału napływającego do danego kraju jest większa od wartości kapitału, który w postaci tych inwestycji z niego odpływa, wówczas bezpośrednie inwestycje zagraniczne w krótkim okresie zwiększają jego zasób kapitału. Ma to szczególne znaczenie dla krajów, które odczuwają niedobór własnego kapitału, gdzie bezpośrednie inwestycje zagraniczne uzupełniają niedostateczne zasoby przedsiębiorstw. Celem artykułu jest prezentacja kształtowania się bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce jako źródła zewnętrznego zasilenia rodzimego kapitału.

Słowa kluczowe: bezpośrednie inwestycje zagraniczne, wymiana międzynarodowa, finanse międzynarodowe.

1. Wstęp

Intensyfikacja rozwoju poszczególnych gospodarek we współczesnym świecie nie może dokonywać się z pominięciem dostosowań do wymogów globalizującego się rynku. Dla krajów rozwijających się, takich jak Polska, proces dostosowań musi uwzględniać rozszerzenie stosowania nowoczesnych technologii, metod, technik zarządzania, podnoszenia poziomu innowacyjności czy jakości towarów i usług. Stopień nasilenia tego procesu determinuje wzrost międzynarodowej konkurencyjności gospodarki, wyrażającej się zwiększeniem zdolności uzyskiwania coraz wyższych dochodów w skali gospodarki światowej. Przy dalece niewystarczającym poziomie krajowych oszczędności i niskiej zdolności akumulacyjnej rodzimych przedsiębiorstw zasilenie kapitałem zewnętrznym jest jednym z głównych czynników rozwoju gospodarczego i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki [Karaszewski (red.) 2005, s. 5]. Kapitał zagraniczny w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) powinien być zjawiskiem pożądanym jako niezbędny „zastrzyk kapitałowy”, a przy ogromnym zapotrzebowaniu na kapitał inwestycje zagraniczne winny być poszukiwanym i popieranym strumieniem zasilania procesów rozwojowych.

Celem artykułu jest identyfikacja napływu kapitału zagranicznego w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych. W opracowaniu skupiono się na ustaleniu rozmiarów i na dynamice napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (*foreign direct investment*) do Polski w latach 2006-2009.

2. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne – ogólny zarys terminologii

Przyjmując za podstawowe kryterium cel inwestowania, można w uproszczeniu przyjąć, że podmioty zagraniczne mogą dokonywać w Polsce inwestycji w trzech kategoriach:

1) *inwestycji bezpośrednich*, w przypadku których decydujący jest zamiar prowadzenia działalności gospodarczej i osiągania z niej zysków i które z reguły są inwestycjami długoterminowymi i mającymi wyraz materialny,

2) *inwestycji portfelowych*, których podstawowym celem jest realizacja zysków w obrocie głównie papierami wartościowymi i różnymi instrumentami pochodnymi na rynkach finansowych /kapitałowych; inwestycje w zasadzie o charakterze krótkoterminowym¹,

3) *nabywania nieruchomości*, co wyodrębnione jest ze względu na specyfikę i co może być realizowane również w innych celach niż wymieniono powyżej [*Inwestycje zagraniczne...* 2004, s. 6].

Ewolucja w poszerzaniu istoty zagranicznych inwestycji bezpośrednich znalazła swoje odbicie w literaturze ekonomicznej przedmiotu, czego efektem jest brak wyraźnego i jednoznacznego podejście do omawianego terminu. Bezpośrednią inwestycją zagraniczną, zgodnie z definicją MFW i OECD, jest inwestycja podejmowana w celu uzyskania trwałego wpływu na zarządzanie i działalność przedsiębiorstwa w innym kraju. Definicja ta precyzuje również minimalny udział oznaczający kontrolę nad firmą i wyznacza go na poziomie 10 lub więcej procent akcji zwykłych (nieuprzywilejowanych) lub głosów w firmie korporacyjnej. Inwestorem bezpośrednim może być: indywidualny przedsiębiorca, prywatne lub państwowe przedsiębiorstwo, rząd, grupa prywatnych lub publicznych przedsiębiorców. Inwestycja bezpośrednia może oznaczać także międzynarodowy transfer kapitału w celu utworzenia w innym kraju filii i sprawowania nad nią kontroli [Krugman, Obstfeld 2002, s. 45]. Dalej, za BIZ uznaje się podejmowanie od podstaw samodzielnej działalności gospodarczej za granicą lub też przejmowanie kierownictwa już istniejącego przedsiębiorstwa [Budnikowski 2006, s. 76]. Jako zagraniczną inwestycją bezpośrednią wskazuje się również specyficzną transakcję, która wiąże trzy płaszczyzny: kapitał finansowy, doświadczenie zarządzania i wiedzę technologiczną oraz przedsiębiorczość [Misala 2005, s. 124]. W końcu w ujęciu finansowym bezpośrednie inwestycje zagraniczne definiowane są jako: forma międzynarodowego przepływu kapitału, zewnętrzne źródło finansowania gospodarki lub lokata kapitału [Byczkowska 2006, s. 10].

¹ Przedmiotem artykułu są inwestycje zagraniczne w postaci lokat kapitałowych w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, nie są nimi natomiast inwestycje portfelowe.

Ze względu na rodzaj strategii inwestycyjnej prowadzenie działalności gospodarczej za granicą może przyjąć następujące formy:

- działalność od podstaw (*greenfield investment*),
- fuzje i akwizycje (*margers and acqusitions*),
- obejmowanie udziałów w firmie zagranicznej lub tworzenie *joint venture*,
- przejmowanie przedsiębiorstw już istniejących (przedsiębiorstwa zależne – *subsidiary*),
- zakładanie oddziałów (*branches*),
- tworzenie przedsiębiorstw siostrzanych – stowarzyszonych (*affiliates*),
- przekazywanie licencji
- udzielane pożyczek, kredytów.

W tabeli 1 zaprezentowano rodzaje BIZ ze względu na motywów kierujące inwestorem.

Tabela 1. Rodzaje bezpośrednich inwestycji zagranicznych ze względu na motywów kierujące inwestorem

Rodzaj BIZ	Motywy inwestora
inwestycje poszukujące surowców naturalnych	redukcja kosztów produkcji
inwestycje poszukujące rynków zbytu	unikanie barier o charakterze celnym. produkcja i sprzedaż na rynku lokalnym
inwestycje zorientowane na polepszenie efektywności	rozszerzenie działalności za zagraniczne rynki w celu zwiększenia efektywności globalnej wszystkich oddziałów
inwestycje poszukujące zasobów strategicznych	pozyskiwanie zasobów: <i>know-how</i> , technologia, kanały dystrybucyjne

Źródło: [Franc- Dąbrowska, Porada-Rochoń 2010, s. 28].

Zagraniczni inwestorzy, analizując możliwość wejścia na nowe rynki czy powiększenia dotychczasowego wkładu, analizują korzystne i niekorzystne czynniki, które mają kluczowy wpływ na powodzenie (tzw. klimat inwestycyjny kraju). Do korzystnych stron inwestowania za granicą można zaliczyć: perspektywy rozwojowe kraju, jakość i cenę czynników produkcji, stan infrastruktury gospodarczej, niższe koszty płac, zdobywanie nowych rynków zbytu, pozbycie się ryzyka walutowego, niższe koszty transportu, ulgi podatkowe w kraju inwestowania, wyeliminowanie problemów związanych z wwozem towarów, tani reimport. Z kolei niekorzystne skutki podejmowania inwestycji bezpośrednich to m.in.: niestabilność systemu podatkowego i wysokość podatków, ciągle zmiany przepisów, ryzyko polityczne, np. groźba wyłączenia, możliwa dyskryminacja, jeśli przedsięwzięcie staje się konkurencyjne wobec produkcji własnej kraju inwestowania, stosowany czasem warunek udziału mniejszościowego, co może prowadzić do krepowania działalności inwestora.

W literaturze ekonomicznej funkcjonuje wiele teorii dotyczących zjawiska bezpośrednich inwestycji zagranicznych na świecie. Według kryterium przyczyn BIZ teorie te można podzielić na cztery grupy, przy czym każda z nich wskazuje na charakterystyczne zjawiska, które uznawane są za przesłanki występowania BIZ. Tymi przesłankami są: nierównowaga rynku, zniekształcenia narzucone przez rząd, niedoskonałość struktury rynku, niesprawność rynku. Żadna z wyżej wymienionych grup teorii w sposób pełny nie wyjaśnia przyczyn zjawiska określanego mianem BIZ. Taki stan rzeczy sprawił, że została podjęta próba stworzenia eklektycznej teorii BIZ, łączącej najsilniejsze strony poszczególnych teorii. Twórcą teorii eklektycznej BIZ jest J.H. Dunning. Teoria ta jest nazywana paradygmatem OLI (akronim od: *organisation, location, internalization*). Paradygmat Dunninga akcentuje stronę popytową procesu przepływu kapitału w formie BIZ. To znaczy rozpatruje kwestie dotyczące motywacji inwestora zagranicznego, kierującego swoje środki na określony rynek. Paradygmat ten został skonstruowany na podstawie badań w zakresie funkcjonowania korporacji transnarodowych [Dunning 1988, s. 34]. Według paradygmatu Dunninga bezpośrednie inwestycje zagraniczne występują wtedy, gdy spełnione są równocześnie trzy warunki. Pierwszy warunek zakłada, że firma inwestująca musi posiadać specyficzne przewagi własnościowe (*ownership-specific advantages*), aby móc konkurować z firmami innej narodowości przez podejmowanie działalności gospodarczej w ich kraju. Zatem przedsiębiorstwo musi posiadać względną przewagę nad lokalnymi konkurentami, a korzyści z niej wypływające muszą być wystarczająco duże, aby przeważać dodatkowe koszty związane z BIZ. Drugi warunek teorii eklektycznej zawiera się w stwierdzeniu, że dla pomiotu inwestującego musi być opłacalne zastosowanie posiadanych przewag w połączeniu z nakładami czynników produkcji ponoszonymi poza ich krajem macierzystym. Czyli muszą zaistnieć przewagi lokalizacyjne, skłaniające do umiejscowienia produkcji w danym obszarze geograficznym. Do czynników określających przewagi lokalizacyjne zaliczono: przestrzenne rozmieszczenie rynku (produkcji), ceny czynników produkcji (zwłaszcza cenę pracy), ich jakość i wydajność, koszty transportu i komunikacji, zakres interwencji państwa, politykę określającą klimat dla inwestorów zagranicznych, infrastrukturę kraju lokaty, dystans psychiczny wynikający z barier językowych, kulturowych, odmiennych zwyczajów handlowych, korzyści skali. Według trzeciego warunku eklektycznej teorii BIZ (OLI) dla firmy musi być bardziej opłacalne transferowanie wyżej wymienionych przewag za granicę wewnątrz własnej organizacji aniżeli sprzedaż lub „wydzierżawienie przewag” firmom zagranicznym. Inaczej mówiąc, internalizacja posiadanych przewag poprzez rozszerzenie własnej aktywności za granicę musi być bardziej opłacalna niż ich eksternalizacja w formie licencjonowania, sprzedaży patentu lub innego kontraktu [Witkowska 1996, s. 78].

3. Analiza struktury bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce w latach 2006-2009

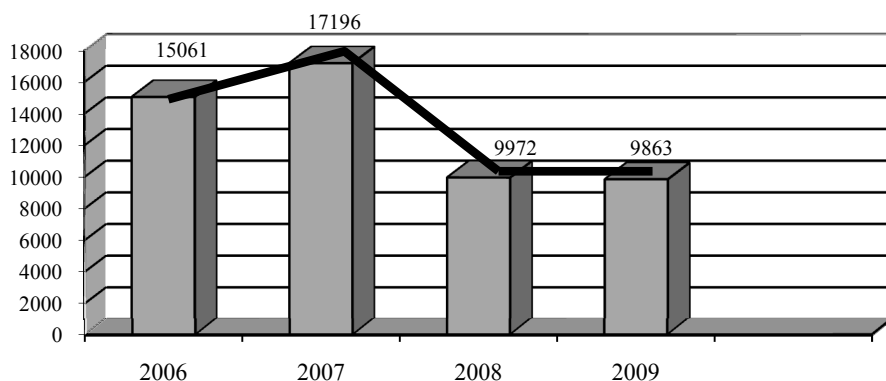
W badanym okresie napływ kapitału zagranicznego do Polski z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich kształtował się dość różnie. W 2006 roku ogólna wartość napływu BIZ wyniosła 15 061 mln EUR, z czego 907 mln EUR stanowiły wydatki na nieruchomości, 4510 mln EUR reinwestycje zysków, a 5318 mln EUR kredyty inwestorów. W roku 2007 wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych wzrosła o 9,42% i wyniosła 17 196 mln EUR. W 2008 roku napływ do Polski kapitału zagranicznego w formie BIZ wyniósł 9972 mln EUR i był o 42% niższy niż w 2007 roku. W roku 2009 utrzymała się tendencja spadkowa w napływie BIZ. Ich wartość spadła do 9863,1 mln EUR (-0,91%). Kształtowanie się napływu BIZ do Polski zaprezentowano w tab. 2 i na rys. 1.

Tabela 2. Napływ BIZ do Polski w latach 2006-2009 (w mln EUR)

Rok	Nieruchomości	Reinwestycje zysków	Kredyty inwestorów	Ogółem napływ kapitału
2006	910	4 359	5 071	15 061
2007	908	6 762	4 842	17 196
2008	456	-438	3 917	9 972
2009	*	4.099,1	*	9 863

*Brak danych.

Źródło: [Inwestycje zagraniczne... 2006; 2007; 2008; 2009].

Rys. 1. Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce (2005-2009)

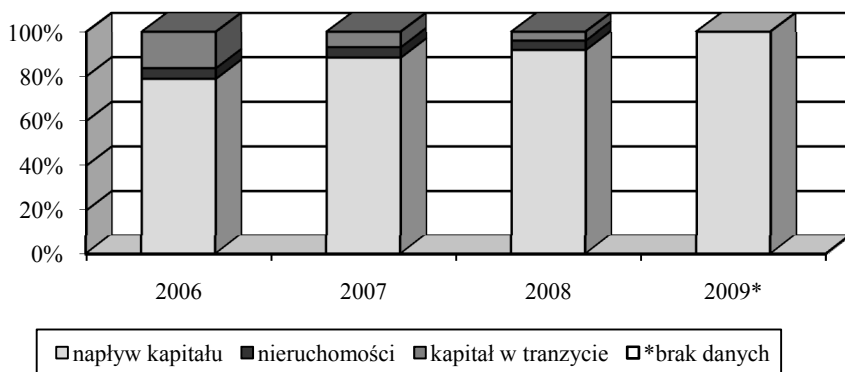
Źródło: opracowanie własne na podstawie [Inwestycje zagraniczne... 2006; 2007; 2008; 2009].

W badanym okresie wystąpiło zjawisko określane jako „kapitał w tranzycie”. Polega ono na tym, że w danym roku sprawozdawczym odnotowuje się napływ zagranicznych środków powiększających kapitały własne krajowych przedsiębiorstw

bezpośredniego inwestora. W tym samym okresie sprawozdawczym są one inwestowane przez spółki krajowe w tworzonych oddziałach lub spółkach mających siedzibę za granicą. W bilansie spółek kwoty takie zwiększają pasywa zagraniczne krajowych przedsiębiorstw bezpośredniego inwestowania i jednocześnie zwiększają ich aktywa zagraniczne.

Wielkość kwoty, która zwiększyła pasywa oraz aktywa zagraniczne krajowych przedsiębiorstw bezpośredniego inwestowania, wyniosła w 2006 roku 3114 mln EUR (20,7% napływu z tytułu BIZ). W roku 2007 – 1340 mln EUR (7,8%), w 2008 roku wyniosła 429 mln EUR (4,3%)².

Wartość zagranicznych środków z tytułu zakupów i sprzedaży przez nierezydentów nieruchomości w Polsce, stanowiąca składnik napływu kapitału w omawianym okresie, wyniosła w 2006 roku 907 mln EUR (5,8% napływu z tytułu BIZ), w 2007 roku 908 mln EUR (5,3%), natomiast w 2008 roku – 456 mln EUR (4,6%) (rys. 2).

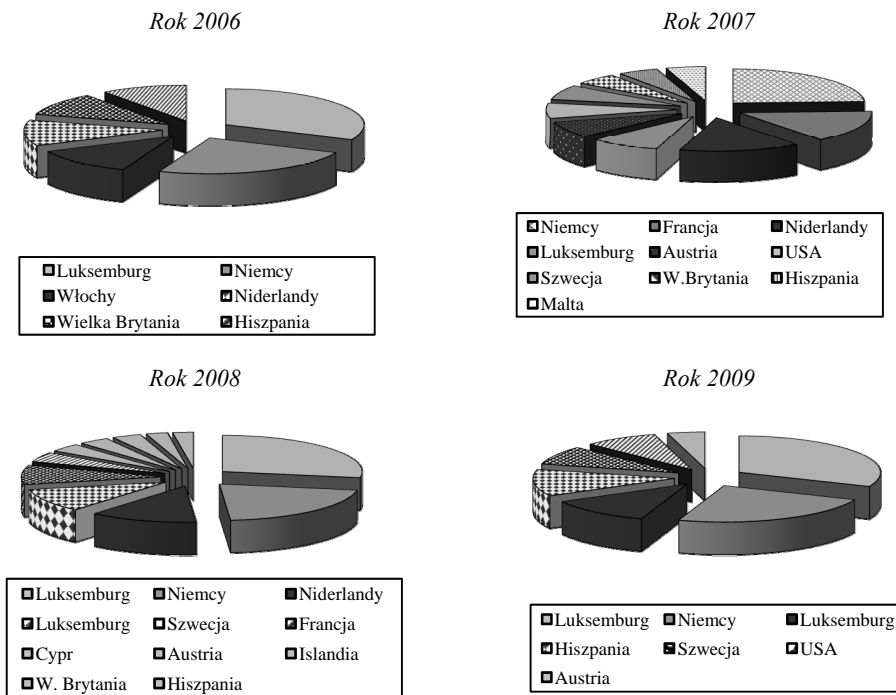
Rys. 2. Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce 2006-2009

Źródło: [Inwestycje zagraniczne... 2006, 2007, 2008, 2009].

W 2006 roku z kwoty 15 061 mln EUR napływu kapitału zagranicznego 13 242 mln EUR, tj. 87,9% pochodziło z 25 krajów Unii Europejskiej, reszta – 1819 mln EUR, tj. 12,1%, z pozostałych krajów. W 2006 roku najwięcej środków pochodziło z Luksemburga (3573 mln EUR), Niemiec (2707 mln EUR), Włoch (1353 mln EUR), Niderlandów (1303 mln EUR), Wielkiej Brytanii (1170 mln EUR) oraz z Hiszpanii (1125 mln EUR). Natomiast w 2007 roku najwięcej środków pochodziło z Niemiec (2828 mln EUR), Francji (1779 mln EUR), Niderlandów (1738 mln EUR), Luksemburga (1006 mln EUR), Austrii (905 mln EUR), Stanów Zjednoczonych (835 mln EUR), Szwecji (813 mln EUR), Wielkiej Brytanii (613 mln EUR) Hiszpanii (574 mln EUR) oraz z Malty (562 mln EUR). W 2008 roku z kwoty 9972 mln EUR napływu kapitału zagranicznego 9083 mln EUR, tj. 91,1%,

² Brak danych za rok 2009.

pochodziło z 25 krajów Unii Europejskiej, reszta – 889 mln EUR, tj. 8,9%, z pozostałych krajów. W 2008 roku, podobnie jak w roku 2007, najwięcej środków pochodziło z Niemiec (1619 mln EUR), Niderlandów (1605 mln EUR), Luksemburga (1340 mln EUR), Szwecji (1111 mln EUR), Francji (567 mln EUR), Cypru (471 mln EUR), Austrii (455 mln EUR), Islandii (435 mln EUR), Stanów Zjednoczonych (364 mln EUR), Wielkiej Brytanii (318 mln EUR) oraz z Hiszpanii (305 mln EUR). W 2009 roku najwięcej inwestycji bezpośrednich pochodziło z Niemiec (2137 mln EUR), Luksemburga (1356,4 mln EUR), Hiszpanii (1357,2 mln EUR), Szwecji (940,3 mln EUR), Stanów Zjednoczonych (964,7 mln EUR), Austrii (485,7 mln EUR). Geograficzny podział napływu kapitału zagranicznego do Polski przedstawiono na rys. 3.

Rys. 3. Napływ BIZ do Polski w latach 2006-2009

Źródło: [Inwestycje zagraniczne... 2006; 2007; 2008; 2009].

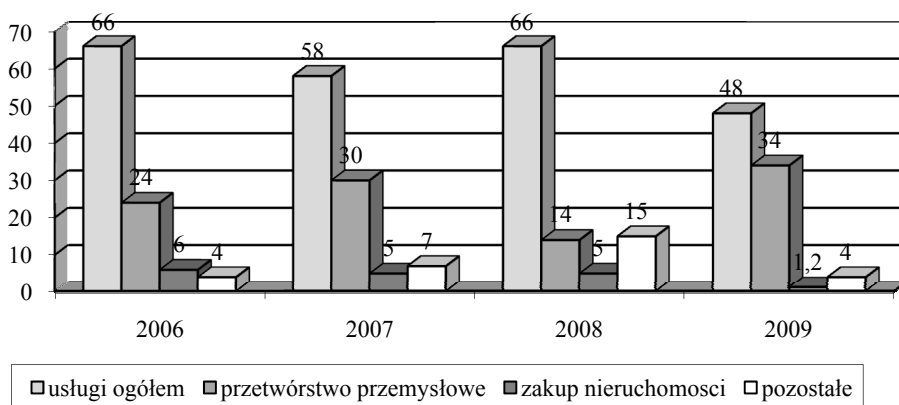
Z kwoty 15 061 mln EUR, stanowiącej napływ kapitału zagranicznego w 2006 roku, najwięcej środków zostało ulokowanych w podmiotach zajmujących się świadczeniem usług (9964 mln EUR), w jednostkach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (3568 mln EUR) oraz przeznaczonych na zakupy przez nie-rezydentów nieruchomości w Polsce (910 mln EUR). Ponad 66% środków stanowiących napływ kapitału zagranicznego z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośred-

nich w 2006 roku zostało ulokowanych w sferze usług. Najwięcej środków zasililo podmioty prowadzące działalność w zakresie obsługi nieruchomości, informatyki, nauki, wynajmu maszyn i pozostałych usług związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (4900 mln EUR), handlu i napraw (2415 mln EUR) oraz pośrednictwa finansowego (1667 mln EUR) [*Zagraniczne inwestycje...* 2007; 2009; 2010].

W 2007 roku najwięcej środków, podobnie jak w roku 2006, zostało ulokowanych w podmiotach zajmujących się świadczeniem usług (9598 mln EUR), w jednostkach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (4947 mln EUR) oraz przeznaczonych na zakup nieruchomości w Polsce (901 mln EUR). Prawie 60% środków stanowiących napływ kapitału zagranicznego z tytułu inwestycji bezpośrednich w 2007 roku ulokowano w sferze usług. Najwięcej środków zasililo działalność w zakresie obsługi nieruchomości, informatyki, wynajmu maszyn i pozostałych usług związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (4089 mln EUR), pośrednictwa finansowego (2495 mln EUR) oraz handlu i napraw (2158 mln EUR) [*Zagraniczne inwestycje...* 2007; 2009; 2010].

W 2008 roku tendencja z lat poprzednich utrwaliła się i w tym okresie również najwięcej środków ulokowanych zostało w podmiotach zajmujących się usługami (6626 mln EUR), przetwórstwem przemysłowym (1442 mln EUR), wytwarzaniem i dystrybucją energii elektrycznej, gazu i wody (1047 mln EUR). Natomiast niższy poziom napływu zagranicznego kapitału odnotowano w zakresie środków przeznaczonych na zakup nieruchomości (456 mln EUR) w dziedzinie budownictwa (275 mln EUR) oraz w rolnictwie i rybołówstwie (100 mln EUR) [*Zagraniczne inwestycje...* 2007; 2009; 2010].

W 2009 roku najwięcej środków ulokowanych zostało, podobnie jak w roku poprzednim, w usługach – 4724,5 mln EUR. Dalej w przetwórstwie przemysłowym

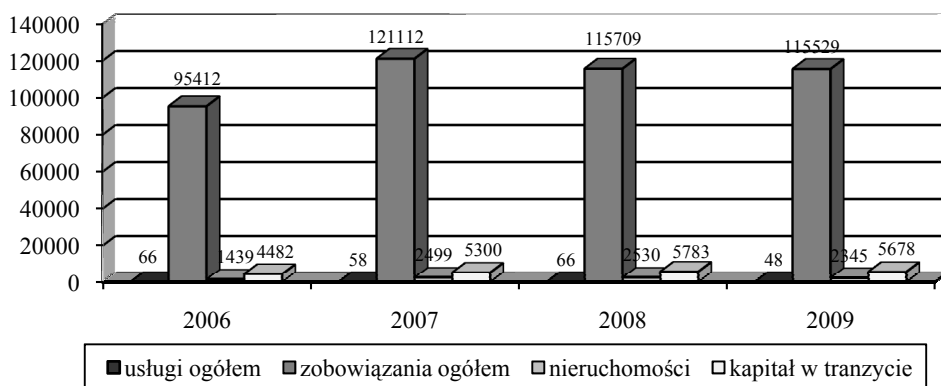

Rys. 4. Napływ kapitału zagranicznego do Polski wg rodzaju działalności przedsiębiorstw bezpośredniego inwestowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Inwestycje zagraniczne...* 2006; 2007; 2008; 2009].

– 3359,5 mln EUR, wytwarzaniu i dystrybucji energii elektrycznej, gazu i wody – 856,4 mln EUR, natomiast na zakup nieruchomości przeznaczono 124,4 mln EUR (rys. 4).

Wartość zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich na koniec 2008 roku wyniosła 115 529,2 mln EUR i była niższa o 179 tys. EUR w stosunku do roku 2008, w którym wyniosła 115 709 mln EUR. W roku 2007 wartość zobowiązań wynosiła 121 112 mln EUR i była wyższa w stosunku do roku 2008 o 5403 mln EUR, tj. 4,5%. Natomiast w roku 2006 wartość zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce wyniosła 95 412 mln EUR i w stosunku do 2007 roku zmniejszyła się o 25 700 mln EUR, tj. 21% (rys. 5).

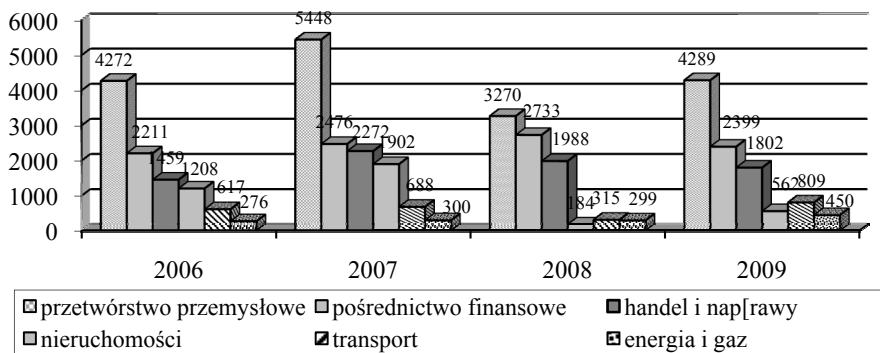

Rys. 5. Napływ kapitału zagranicznego do Polski wg rodzaju działalności przedsiębiorstw bezpośredniego inwestowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Inwestycje zagraniczne...* 2006; 2007; 2008; 2009].

W 2006 roku najwyższe dochody należne zagranicznym inwestorom bezpośrednim wystąpiły w spółkach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (4272 mln EUR), pośrednictwem finansowym (2211 mln EUR), handlem i naprawami (1459 mln EUR) oraz obsługą nieruchomości, informatyką, nauką, wynajmem maszyn i pozostałymi usługami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej (1208 mln EUR). W roku 2007 najwyższe dochody wystąpiły w spółkach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (5448 mln EUR), pośrednictwem finansowym (2476 mln EUR), handlem i naprawami (2272 mln EUR), obsługą nieruchomości, informatyką, wynajmem maszyn i pozostałymi usługami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej (1902 mln EUR). Podobnie w roku 2008 najwyższe dochody należne zagranicznym inwestorom bezpośrednim wystąpiły w spółkach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (3270 mln EUR), pośrednictwem finansowym (2733 mln EUR), handlem i naprawami (1988 mln EUR), transportem, gospodarką magazynową i łącznością (315 mln EUR), wytwarzaniem i dystrybucją energii elektrycznej, gazu i wody (299 mln EUR) oraz budownictwem

(140 mln EUR). W roku 2009 największe dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich wystąpiły w spółkach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (4289 mln EUR), usługami (5686 mln EUR), handlem i naprawami (1802 mln EUR) oraz transportem, gospodarką magazynową i łącznością (809 mln EUR) [*Zagraniczne inwestycje... 2007; 2009; 2010*] (rys. 6).

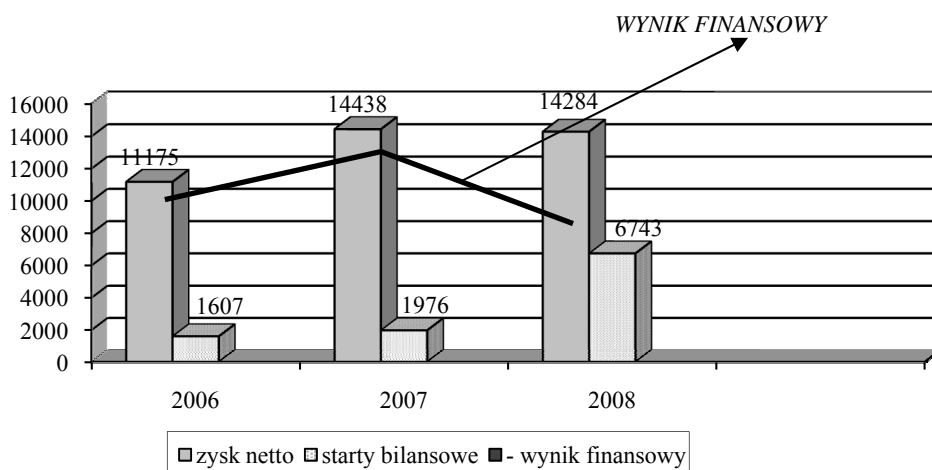
Rys. 6. Dochody zagranicznych inwestorów bezpośrednich w latach 2006-2009 wg rodzaju działalności

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Inwestycje zagraniczne... 2006; 2007; 2008; 2009*].

Wartość dochodów zagranicznych inwestorów bezpośrednich podlegających transferowi do krajów macierzystych w 2006 roku wyniosła 5996 mln EUR (5209 mln EUR dywidendy, a 787 mln EUR odsetki od kredytów wspólników zagranicznych) i była wyższa o 1246 mln EUR, tj. o 26,2% w stosunku do poprzedniego roku. W 2007 roku wartość ta wyniosła 6896 mln EUR (5848 mln EUR dywidendy, a 1048 mln EUR odsetki od kredytów i pożyczek wspólników zagranicznych) i była wyższa o 952 mln EUR, tj. o 16% w stosunku do poprzedniego roku. Natomiast w roku 2008 wartość dochodów zagranicznych inwestorów bezpośrednich podlegających transferowi do krajów macierzystych wyniosła 9374 mln EUR (7979 mln EUR dywidendy, a 1395 mln EUR odsetki od kredytów wspólników) i była wyższa o 2402 mln EUR, tj. o 34,5% w stosunku do poprzedniego roku.

Odrębnego omówienia wymagają także dochody od kapitału zagranicznych inwestorów bezpośrednich, rozpatrywane z punktu widzenia kształtowania się wyniku finansowego (rys. 7).

W roku 2006 wynik finansowy zamknął się kwotą 9662 mln EUR. Udział strat bilansowych obniżających wynik finansowy stanowił 14,3% i wyniósł 1607 mln EUR, a łączne zyski zamknęły się kwotą 11 175 mln EUR. W 2007 roku straty bilansowe wyniosły 1976 mln EUR i były o 12 462 mln EUR, tj. o 86,3% niższe od łącznych zysków, które wyniosły 14 438 mln EUR. Wynik finansowy w roku 2007 oscylował wokół 12 462 mln EUR. Natomiast w 2008 roku udział strat bilansowych obni-

Rys. 7. Wynik finansowy spółek bezpośredniego inwestowania (brak danych za 2009 rok)

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Inwestycje zagraniczne... 2006; 2007; 2008; 2009].

zających wynik finansowy stanowił aż 47,2%, gdyż starty bilansowe wyniosły 6743 mln EUR, a łączne zyski wyniosły 14 284 mln EUR. Wynik finansowy w danym roku zamknął się kwotą 7541 mln EUR [Zagraniczne inwestycje... 2007; 2009; 2010].

4. Podsumowanie

Kapitał zagraniczny w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych odgrywa istotną rolę w procesie transformacji polskiej gospodarki. Wypełnia on nie tylko lukę w istniejących potrzebach kapitałowych, ale i przyczynia się do koniecznego podniesienia na wyższy poziom efektywności polskiej gospodarki. Jest źródłem m.in. nowych miejsc pracy, nowoczesnej technologii, myśli technologicznej, metod zarządzania itp. Zasilanie polskiej gospodarki kapitałem zagranicznym w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych jest niewątpliwie jednym z ważniejszych czynników jej rozwoju. I pomimo że światowy kryzys finansowy spowodował, że część inwestorów zagranicznych zaczęła poważnie ograniczać inwestycje poza krajem macierzystym, to Polska powinna podejmować szereg działań zachęcających inwestorów zagranicznych do lokowania wolnych środków właśnie w Polsce. Konkurencja ze strony krajów szybko rozwijających się w pozyskiwaniu inwestorów zagranicznych będzie coraz silniejsza, gdyż bezpośrednio inwestycje zagraniczne to niezbędny warunek dalszego rozwoju gospodarki.

Literatura

- Byczkowska M., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne jako czynnik kształtowania rozwoju regionu*, Szczecin 2006.
- Karaszewski W. (red.), *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w podnoszeniu konkurencyjności polskiej gospodarki*, Toruń 2005.
- Budnikowi A., *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, PWE, Warszawa 2006.
- Dunning J.H., *The eclectic paradigm of international production: A restatement and some possible extensions*, "Journal of International Business Studies" 1988, no. 1.
- Franc-Dąbrowska J., Porada-Rochoń M., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne – perspektywa międzynarodowa*, „Przegląd Organizacji” 2010, nr 4.
- Inwestycje zagraniczne w Polsce*, Rocznik Statystyczny GUS, Warszawa 2004.
- Krugman P.R., Obsfeld M., *Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Teoria i polityka*, PWN, Warszawa 2002.
- Misala J., *Wymiana międzynarodowa i gospodarka światowa. Teoria i mechanizmy funkcjonowania*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2005.
- Witkowska J., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Europie Środkowo-Wschodniej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1996.
- Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2006 roku*, NBP, Warszawa 2007.
- Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2007 roku*, NBP, Warszawa 2008.
- Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2008 roku*, NBP, Warszawa 2009.
- Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2009 roku*, NBP, Warszawa 2010.

FOREIGN CAPITAL IN POLAND INCLUDING FOREIGN DIRECT INVESTMENT

Summary: Foreign direct investment is one of the key external sources of capital. If the value of capital inflow to the country is greater than the capital which in the form of investment flows from it then foreign direct investment in the short term increases its capital stock. This is particularly important for countries which suffer from the shortage of own capital, where foreign direct investments complement the scarce resources of enterprises. The purpose of the article is to present the evolution of foreign direct investment in Poland as an external source of domestic capital power.